Ч. 75 (13.97?). Львів, пятниця 22. березня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нова руїна України.

ЛЬОНДОН. (Офінор). Поважний англійський тижневик „Everwhere“ публікує у своєму січневому числі репортаж П. Стефена Свіфта, якому вдалося відбути довшу подорож по Україні без супроводу офіційних большевицьких провідників. Даємо з його жахливих вражінь кілька уривків: „Спустошені поля, пише він, тягнуться, як далеко сягає око, але на них не видно ніякого хлібороба. Подорожній є найбільше вражений повною відсутністю худоби та звірят. Ніде не видно ні вола ні корови, а як де ви і побачите коня, то це самі кістки, обтягнені шкурою і його жалюгідний вигляд вас просто лякає. Підчас переїзду, що тривав 18 днів, ми не бачили ніде ні кота ні собаки, вони згинули раніше, ніж люди. Не видно також ніякої домашньої птиці і двориця є зовсім спустошені. Ще доїзджаючи до Немирова — колись це був найбогатший край — ми переїздили через невелике село, в якому було 29 хат. Усі хати стояли пустками, з вибитими шибами та з спустошеними дворами й садками. В цілій околиці ніодної живої душі. На моє здивоване питання наш погонич пояснив мені, що ціле населення вислане на Сибір. У 1931. році це село одностайно ухвалило не йти в колхоз і жити своїм господарством, і за це в нього сконфіскували половину збіжа. Коли на слідуючий рік не вродило і селяни зачали ховати рештки, прочуваючи голод, то за цей злочин їх вивели як стій на Сибір“. Автор кінчить свій трагічний опис закликом, який очевидно йде просто з душі: „Україна чекає на своє визволення“.

Для українського читача, знайомого з місцевими обставинами, ясно, що автор дійсно описував те, що бачив і не має спеціяльного наміру пошкодити большевикам своїми ревеляціями.

Анґлійські вчені проти большевицького варварства.

ЛЬОНДОН. (Офінор). Ґрупа анґлійських учених та артистів умістила у пресі великий протест проти наміру большевиків зруйнувати Собор св. Софії в Києві. Підписані слушно завважують, що ця святиня належить не лиш Україні а цілому людству і що з нею пропадає найславніша памятка византійського стилю в словянських краях. А що Собор стоїть, як відомо, на краю одної з найбільших площ в Европі, то нема сумніву, що його знесення не викликане ніякими практичними мотивами, а лиш бажанням знищити ще одну памятку старої української культури та незалежности. Правдоподібно, що подібні протести подадуть і по інших краях місцеві артистично-наукові кола, за ініціятивою тамошніх українських орґанізацій.

Припинили вісім часописів в Ужгороді.

УЖГОРОД, 21. 3. ПАТ. Після кривавих сутичок у рахівськім повіті і селянських заворушень в межиляборській окрузі жандармерія перевела ревізії в домівках партій, редакціях і друкарнях. Дирекція поліції в Ужгороді припинила вісім опозиційних часописів.

Лагідний тон французької ноти до Німеччини.

ПАРИЖ, 21. 3. ПАТ. Вчора пополудні переслав франц. амбасадор у Берліні Понсет ноту Франції німецькому урядові. Політичні кола заявляють, що нота вдержана в лагідному тоні. Підкреслює, що рішення німецького уряду ввести загальну військову службу є одностороннє і незаконне та нарушує версайський договір. Крім того Німеччина нарушила договір з Францією з грудня 1932. р. Стверджує, що Франція не може погодитися з цим доконаним фактом і в майбутніх переговорах візьме його під увагу.

Французька преса пише, що Німеччина перед поворотом до Ліґи Націй мусить дати відповідні ґарантії.

Гострий тон німецької преси.

БЕРЛІН, ПАТ. Вістки про заходи Франції передати справу рішення німецького уряду Лізі Націй викликали гострі завваги берлінської преси. „Берзен Цайтунґ“ пише, що Німеччина не злякається перед грізними словами і жестами.

Офіційний орган „Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц“ пише, що Німеччина радо привитає наради великих держав з метою розвязати великі европейські проблеми і довести до загального порозуміння. Найбільшою помилкою було би бажання розброїти Европу односторонніми рішеннями. Німеччина не хоче розбивати заключених дружніх договорів, але не може теж допустити, щоб ці договори доводили до змови проти деяких держав.

Перед спільною нарадою В. Британії, Франції та Італії.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Мін. Іден їде в суботу 23. березня ц. р. до Парижа, де відбуде нараду з мін. Лявалем і Сувічем. Чергова нарада трьох великих держав відбудеться після візити британських міністрів у Берліні, Москві і Варшаві.

Райтер повідомляє, що чергова нарада відбудеться мабуть у Штрезі. Крім мін. Саймона та Ідена візьмуть участь прем. Мекдональд і Муссоліні.

Пригривка до збройного конфлікту Італії з Абісинією.

ПАРИЖ, ПАТ. З Риму повідомляють, що на італійсько-абісинськім кордоні в Сомалії дійшло до нових боїв. Озброєна ватага, зложена з людця невідомого походження, захопила 100 італійських коней і втекла з ними до Абісинії. Відділ італійських вояків у погоні за ватагою спинився на абісинськім кордоні. Італійський посол в Аддіс Абеба одержав приказ скласти протест.

Чи Злучені Держави вишлють протест до Німеччини?

БЕРЛІН, 21. 3. ПАТ. Райтер повідомляє з Вашінґтону: През. Рузвельт відмовився дати відповідь, чи уряд Злучених Держав вишле ноту до Німеччини у справі нарушення мирового договору. На пресовій конференції през. Рузвельт висловив надію, що американська засада вдержання добрих взаємин зі сусідами поширится і на Европу

Рік 1935 і 1914.

Львів, 21. березня 1935.

Щораз частіше можна чути й читати зловіще порівнання, що цей наш 1935-ий рік подібний до 1914-го. Люди, які повторяють таку фразу, мають на увазі загальну атмосферу, пересичену цифрами про величину армій та невгаваючими збройновими перегонами. Вічні алярми сенсаційної преси всіх держав і народів, для якої оклик „війна“ має значіння виключно торговельне, як гачок для наївних читачів, залишають таки слід на настроях сірих мас і в т. зв. прилюдній опінії, щораз більше переляканій воєнними перспективами і щораз схильнішій вірити у найбільш фантастичні поголоски. Звідсіль і пригадки 1914 року, якого фірма наводить на память страхіття світової війни. Ми ніби стоїмо напередодні вибуху нової світової хуртовини, від якої є так само далекі, як були — на весну 1914 року.

Коли річ іде про атмосферу, про момент напруження, про суспільні течії, про підготову штабів, то справді деяке порівнання допускальне. Можна справді до назв 1914 і 1935 року застосувати стару правду, що історія ніколи не повторяється, але зате виказує що якийсь час деякі анальоґії. А проте в констеляції европейських сил, у характері конфліктів, у потенціяльних можливостях воєнного вибуху між відносинами у 1914 і 1935 році існують величезні ріжниці.

Передовсім існує найбільш суттєва ріжниця у взаєминах між Францією і Німеччиною. Конфлікт між цими двома державами треває і тепер, але нема тої центральної причини конфлікту, яка була тоді: французького бажання реванжу за 1870 рік, конкретно — нема проблеми Альзації і Льотаринґії. Можна говорити про німецькі мрії реванжу, про німецькі ревізіоністичні пляни, але нема нині у світі багато таких політиків, які поважно вірили б, що Німеччина плянує війну за свої територіяльні претенсії супроти Франції і що вона взагалі такі претенсії ще має.

Друга точка, в якій нема ніякої схожости, це великодержавницьке суперництво відоме під назвою боротьби за геґемонію. У 1914 році розпуталась війна через франко-німецьке суперництво щодо геґемонії на суші і англьо-німецьке суперництво щодо геґемонії на морях. При всьому зрості німецької збройної сили, при всіх специфічних моментах, які кожну німецьку збройну силу роблять великою (вроджена дисципліна народу, організаційний хист, високий рівень промислу, зокрема хемічного, вроджений нахил німців до мілітаризму і т. д.), ніхто чейже поважно не може заперечувати, що ще довгі роки минуться, заки німецька збройна сила буде рівнятися французькій, тим більше, що й французька преціњ не стоїть на місці. Те саме торкається німецьких морських сил. І коли в 1914 році Анґлія взяла активну участь у війні, будучи вірною старій своїй засаді — протиставитися кожній безпосередній небезпеці, що одна европейська держава здобуде геґемонію на европейському континенті (не кажучи вже про моря), то нині тої площини конфлікту зовсім нема.

Нема теж бльоку германського світа, що був представлений у союзі двох передвоєнних середне-европейських монархій. Нема спільних кордонів поміж світом панґерманізму і світом панславізму. Поміж Німеччиною і Росією існує Польща, якої збройна сила стоїть у післявоєнній Европі на одному з перших місць, і кілька

Присилайте передплату!

балканських держав, які всетаки творять більшу перешкоду чи то для Німеччини чи Росії, ніж Бельгія у 1914 році. Відпав Балкан і Схід, як предмет суперництва Австро-Угорщини (Німеччини) з Росією, відпали Дарданелі, як предмет зазіхань російського імперіялізму, нема теж поділу Европи на виразні політичні табори. Тут слід пригадати, що обриси того поділу видні були вже далеко перед 1914-им роком: адже вже в 1890 році відпала Росія від Німеччини (чи радше Вільгельм II, наперекір Бісмаркові, не продовжив німецько-російського союзу), і що вже в 1904 році повстав англьо-французький фронт, заманіфестований у марокканській війні.

Тому казати про „однакову ситуацію" це доказувати своє повне незнання тодішньої і теперішньої ситуації. Є ще одна нова обставина, яка вібн не грає ролі при критеріях великодержавницького інтересу та територіяльної чи господарської експансії, та яка проте є джерелом енергій, що у збройному конфлікті має рішаюче значіння для боєздатности армій і для стійкости воюючих держав: ідеольогічні течії. Пропало гасло „за царя і атечество", пропав німецький „кайзеризм", нема панслявізму, нема пангерманізму з гегемоністичними тенденціями, — зате є новочасний націоналізм, є комунізм, є гін до реалізації знехтованих деяких вільсонівських гасел. Чинник комунізму вправді перестав грати таку ролю в міжнародньому житті, яку грав передтим, заки Совіти не „зреклися" своїх плянів світової комуністичної революції і проголосили себе „пацифістами", — а проте комунізм і соціялізм (спільний фронт у Франції, Чехословаччині, Еспанії і і.) залишились силами з зовсім іншим значінням для воєнних комбінацій, ніж віроломний соціял-демократизм у 1914 році. Нині комунізм завжди може розділити світ на два табори, так само як націоналізм став силою, що відродила мертві державні організми.

Зате подібна ситуація на відтинку протинімецького франко-російського фронту і на відтинку збройневих перегонів. Подібна ситуація настільки, що на місце старих джерел конфлікту виступили деякі нові, яких не можна легко важити. Істнують теж нині конфлікти, які можуть бути полагоджені мирним шляхом (напр. розвязка австрійського „аншлюсового" питання шляхом плебісциту чи полагоджения німецьких претенсій до Поморя шляхом якоїсь „заміни"), але істнують теж питання, яких інакше, ніж збройним шляхом розвязати годі.

Правдою є, що є в Европі і на світі (тихоокеанська проблема і проблема панмонголізму) чимало пального матеріялу і сам факт його істнування робить вибух війни реально-можливим. Однак нема таких моментів, які казали би майже з математичною точністю передбачити час і місце такого вибуху; адже відомо, що світова війна прийшла лише швидше, ніж її сподівалися наслідком сараєвського вбивства, але взагалі сподівались її і готовились до неї з повною свідомістю цілей. Зате фактом є, що нині ніде нема повної і ясної свідомости цілн евентуального ведення війни. Ті цілн проявляться яскраво щойно в ході війни, коли виявить їх тайна дипльоматія, яка залишилась від 1914 року такою самою. Тільки деякі цілн, які просвічують нині цілим народам, стали би відразу явні — всьому світові.

Самоуправні вибори у львівському повіті.

НАСЕЛЕННЯ ПОВІТУ.

Висліду самоуправних виборів не можна належно оцінити без відомостей про стан населення. Тому заки приступимо до самоуправних справ, пригляньмося статистиці населення львівського повіту. Представимо її на підставі урядової статистики з 1921 р., бо найновіша статистика з 19931 р. в подробицях ще не оголошена. Це буде дещо відбігати від теперішньої дійсности, але все таки дасть досить приблизний образ відношення національних сил у повіті.

Львівський повіт має 224 адміністраційні одиниці, в тому 2 міста, 131 сільських громад (у тому 2 містечка) і 91 двірських обшарів. Усього населення в повіті є 149.551, з того 65.084 греко-католиків, 70.029 римо-католиків, 11.567 жидів, 2.665 евангеликів і 205 інших віроісповідань. Для характеристики тодішньої статистики подаємо і статистику по народности, хоч у дальших наших обчисленнях будемо придержуватись віроісповідної статисики, як більше зближеної до дійсности. По народности подано в статистиці 1921 р.: 52.353 українців (отже 12.731 гр.-кат. записано за поляків!), 89.709 поляків, 5.469 жидів (отже більшість жидів записано також до поляків) і 1.893 німців.

ПОДІЛ ВОЛОСТИ.

Львівський повіт поділено на 14 нерівних щодо числа населення волостей:

1) Острів	українців	7.803,	поляків	2.065
2) Малехів	„	6.414,	„	3.073
3) Яричів Старий	„	6.145,	„	1.222
4) Черкаси	„	5.423,	„	182
5) Чишки	„	4.425,	„	3.539
6) Красів	„	3.789,	„	1.253
7) Бруховичі	„	5.571,	„	5.591
8) Наварія	„	3.589,	„	5.308
9) Біла Шляхот.	„	3.423,	„	4.064
10] Сокільники	„	2.890	„	4.393
11) Зимноводи	„	2.316	„	5.788
12) Давидів	„	1.831	„	6.606
13) Пруси	„	1.632	„	3.642
14) Кривчичі	„	1.569	„	2.167

Жидівського населення не беремо під увагу, бо воно головним чином скупчене по містах, містечках і тих підльвівських громадах, які тепер прилучені до Великого Львова (Клепарів, Знесіння).

З того виказу волостей бачимо, що в перших 6-ти волостях є рішуча українська, в дальших 8-ми волостях польська більшість. На увагу заслуговує величезна волость Бруховичі, майже однаковим числом українського і польського населення і дві маленькі протекційні волости з польською більшістю — Пруси і Кривчичі. Такі волости утворили з уваги на вибори до повітової ради, щоб запевнити їй польську перевагу.

ВІДНОШЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СИЛ ПО ВИБОРАХ.

По числу населення маємо у львівському повіті 6 волостей з українською більшістю. Натомісць по числу вибраних сільських радних та більшість є лиш у 5-ти волостях, а саме: Красів, Малехів, Острів, Черкаси і Яричів Старий. Волость Чишки, не зважаючи на українську більшість населення в силі 1000 душ, по сільських виборах цієї більшости не має. На цю втрату, а також на дуже поважне зменшення нашої національної сили по громадських виборах до волосних виборів, зложились ріжні причини. Свідчать про них такі зразки:

Громада Пикуловичі: На основі компромісу поляки годилися, щоби в громаді було радних 16 українців і 4 поляків. До компромісу не дійшло і з виборів вийшло лиш 10 українців, у цьому 3 таких, що при волосних виборах, просто кажучи, схрунили. Виборчий протест староста відкинув.

Громада Кукизів: З перших виборів вийшло 12 українців і 4 поляків. На польський протест староста уневажнив вибори. При других виборах поляки вимагали з компромісу 7 радних, даючи українцям 9. До компромісу не дійшло і з виборів вийшло навпаки: 7 українців і 9 поляків.

Громада Жидятичі: В громаді є поверх третини українців, але при громадських виборах вони навіть не внесли своєї лісти. Ясно, що й не мають у раді свого представництва, що мусіло відбитися й на волосних виборах.

Таких і подібних фактів та незрівнянних зразків, які то бувають „виборчі можливости" — знаємо значно більше.

ПО ВОЛОСНИХ ВИБОРАХ.

По некорисному висліді громадських виборів треба було надіятися, що хоч у 5-ти волостях з українською більшістю можна буде добиватись української волосної ради й управи. Тимчасом вибори до волосних рад дали нам беззастережну більшість, лише в черкаській і староярчівській волости та непевну більшість в острівській волости. Вислід волосних виборів представляється так:

Острів	українців	11	поляків	9
Малехів	„	9	„	11
Яричів Старий	„	9	„	7
Черкаси	„	13	„	3
Красів	„	7	„	9

Красівську волость ми програли наслідком місцевих зловживань. Там з компромісу українці мали мати 8 радних, поляки 6 і німці 2. Компроміс розбився і вибори перевів красівський двір у нашу некористь. Ці вибори запротестовані і треба мати надію, що протест буде принятий. Між іншим треба знати, що в тій волости йде боротьба не так між українцями й поляками, як між двором і селом. На жаль, і підтримку адміністрації має двір.

Ми програли також малехівську волость. В першу чергу завинили тут українці, між іншим із громад Сороки, Жидятичі і Лішки Муровані, які у своїх радах дали перевагу полякам. Але ось останній акт боротьби за волосну раду. Малехівська волость при виборах до волосної ради була поділена на некорисні для нас округи. Між іншим до одної округи належали Дубляни й Малехів. Там українці дались підмовити місцевим полякам (Дубляни) і наслідком цього на 5 радних українці вибрали лиш одного. Це вже рішило про те, що у волости мала бути рівність радних: 10 українців і 10 поляків. До іншої округи належали села: Гряда, Підліски Малі, Сторонятин і Ситіхів. З перших виборів вийшли всі 4 радні українці. Хоч ці вибори відбулися найправильніше у світі, то староста їх уневажнило. З других виборів вийшло вже лиш 3 українців і 1 поляк. А це вже рішило про відношення сил у волосній раді 11 на 9 у нашу некористь.

Небагато можна надіятись і по черкаській волости, бо серед українців переважають там т. зв. греко-католики.

По самих громадських виборах (по селах) ми не маємо змоги судити про повіт. Не тому, що це не далоб досить ясного, цікавого образу, але просто тому, що наші громадяни ще й досі живуть по громадах як слимаки по своїх шкаралупах і годі від них добути такі цікаві відомости, як хід і вислід виборів. Зате волосні вибори вже лекше охопити. І по них бачимо, до чого зводиться в повіті громадська самоуправа.

Погляньмо ще на деякі волости з польською більшістю. І так Чишки ще вийшли не зле, заключуючи компроміс (7 радних українців на 9 поляків) з умовиною запевненої участи в управі волости. Розмірно не злий компроміс у Кривчичах — 4 українців на 8 поляків. Відсотково до числа волосних виборців українці добули своїх трьох радних на 13 поляків у волости Давидів. Але вже зовсім зле випали вибори у волости Пруси — 2 на 14, Сокільники — 4 на 12, Бруховичі — 6 на 14, бо в найбільшій виборчій окрузі українці не були якслід зорганізовані і звідтіль ще нема відомости. Проте в одних чи других волостях число радних українців переважно таке невелике, що воно там просто без значіння.

ЯКА БУДЕ ПОВІТОВА РАДА?

Повітову раду вибирає колегія, до якої входять по волостях волосні радні і члени управи (війт, підвійт, лавники), а по невиділених містах радні і члени міської управи. Кожна волость висилає до повітової ради двох радних, кожне місто у львівському повіті також 2 радних. На підставі цього не трудно вгадати, яка у львівському повіті буде повітова рада.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОЗБАВЛЕННЯ МОЖЛИВОСТИ СКОРИСТАТИ ЗІ СВОГО ПРАВА.

Самоуправних виборів є чимало: вибори громадської ради, вибори солтиса і підсолтиса, вибори волосної ради, вибори війта, підвійта і лавників, вибори повітової ради і вибори повітового виділу. А кожні ті вибори мають спеціяльну для себе виборчу ординацію. Мало того: навіть вибори двох чи трьох лавників — і ті переводяться інакше! А є в тих ординаціях постанови, що дають старості змогу позбавити якусь групу можливости вибрати свого представника. Так є при виборах солтиса і підсолтиса. Побачимо це найкраще на зразку.

В с. Солонці були при громадських виборах дві групи. Наслідком виборчих зловживань відбулися там вибори двічі. При других виборах були також поважні зловживання, але протест відкинено. Залишилося в раді 11 радних групи старого війта і 9 радних групи, яка прямує до оздоровлення громадської господарки. При виборах солтиса перша група вибрала солтиса, друга підсолтиса (згідно з регуляміном — хто дістав більше голосів, є солтисом, хто дістав менше голосів, є підсолтисом). Староста, користаючи з постанови регуляміну, солтиса затвердив, а підсолтиса ні і зарядив нові вибори підсолтиса. Ясно, що тепер і під-

...солтиса вибере перша група. Не помогла інтервенція у старости, ні відклик до совісти першої групи, щоб дала змогу меншости вибрати підсолтиса. Тоді 9 радних другої групи зложили відповідну заяву і покинули виборчий льокаль.

Якже є при виборах війта і заступника війта. Там із самого реґуляміну виходить, що більшість, хочби тільки з одним голосом, може вибрати війта і підвійта. Бо перше вибирають війта, потім підвійта і кожний раз голосують усі, при чому вибір проходить більшістю голосів. Таким чином нпр. у малехівській волости через упертість польської більшости, яка врешті тою зовсім не відповідає національному відношенню населення волости, у волосній управі може бути всього лиш один лавник українець! Ясно, що це не причиниться до популярности самоуправи і до її нормальної та корисної праці. Але за це понесимо вину напевно не ми.

Гриць Гладкий.

За відписання податкових залеглостей дрібного рільника і ремісника.

Промова посла Тершаківця, виголошена на пленарному засіданні сойму дня 20. березня п. р. в часі дискусії над податковими справами.

Високий Сойме! Предложений закон уповажнює міністра скарбу відложити й розкладати на рати та уморювати частинно або в цілости державні залеглости і самоуправні податки. Ті залеглости виносять 1 міліярд золотих і нераз сягають часу, коли конюнктура на рільні продукти була досить висока. Одначе ця залеглість з тих добрих часів торкається переважно більшої земельної посілости й великих промисловців. Коли в тій сумі находяться залеглости дрібного рільника й ремісника, то лише тому, що вони не були в стані заплатити податку ані екзекутор не мав що у них забрати. Супроти цього відносний закон повинен йти у цьому напрямі, щоби залеглости дрібного рільника й ремісника зовсім уморити. Відомо добре, в якому матеріяльному положенні находиться сьогодні рільництво взагалі, а щож говорити про дрібне рільництво, а зокрема про українське рільництво, яке має 80 проц. карловатих господарств. Дрібне рільництво ніяк не може подолати тягарів, які в нинішніх часах падуть на нього та які рік-річно зростають тому, що ціни рільних продуктів його витворів спали до найнижчих цін. На 3.262.000 рільних господарств 2/3 части мають варстат праці понижче 5 гектарів, з того дрібне українське рільництво на 1.265.000 господарств має 80 проц. карловатих господарств, а пересічно по 3 гектари. З такого господарства можна добути ледви 40 сотнарів жита. За це жито можна тепер уторгувати 500 до 600 зол. Тимчасом на саме удержання одної родини, зложеної з 5 осіб, треба річно понад 1.800 зол. А звідкіля взяти грошей на відсотки від затягнених боргів, які на одну голову в рільничій родині виносять аж 225 зол. У часі, коли шириться на селі голод і безробіття, в часі, коли замкнена всяка заробіткова еміграція, в часі, коли дрібний рільник не може заплатити рік-річно зростаючі нові податки, питаюся, чи є він у силі платити залеглі податки й ріжні убезпеченеві зобовязання?

Прохаю взяти під розвагу, що рільник, який посідає 3 гектари землі у 1927/28 р. на заплачення податків і данин мусів продати 158 кг. жита, тепер 501 кг. жита, в 1927/28 р. платив за 10 кг. цукру 47 кг. жита, в 1934 — 110 кг. жита, а за 10 кг. соли платив 8 кг. жита, а тепер 27 кг. жита, за 10 кг. мила 52 кг., тепер 109 кг. жита, за 10 кг. нафти — 16 кг., тепер 42 кг. на 1 кг. тютюну 141, тепер 572 кг. жита.

В тому самому часі, це є в 1927/28 р. — 1930 брав за 1 кг. безроги живої ваги від 2—2·50, тепер за той сам товар і за ту саму вагу дістає 10—50 гр.

За одну корову або коня середньої якости мав перед кількома роками від 300 до 400 зол., тепер 75—125 зол. Те саме відноситься до набілу й дробу.

Цифри та ціни самі говорять про те, що дрібний рільник не може тепер заплатити податкових безпосередніх і посередніх тягарів за промислові вироби. А щож говорити про залеглі податки, оскільки вони не тяжать на дрібному рільникові й ремісникові, а зокрема на бідному українському рільникові й ремісникові.

Ми знаємо з практики як є виконувані такі управнення про можливе відписання залеглостей. Вони будуть виконані так, як це мало місце свого часу зі стяганням маеткових данин.

Дрібний рільник мусів заплатити данини на час, бо коли ні, то екзекутор стягав із нього примусово. Натомість велика земельна посілість і більші промисловці дістали привілей відписання сотень мілїонів згаданої незаплаченої данини.

Предложений нам проект закону буде також привілеєм для рільних і промислових магнатів, а не для селянина, а ще до того українського.

Так само у віднесенні до залеглостей обезпечення від вогню, в даному випадку у відношенні до ПЗУВ. треба аж закону про уморення залеглостей. Питаюся панів, чи було потрібне творення такого державного товариства обезпечення від вогню тоді, коли дуже добре просперували приватні товариства, що десятки літ вивязувалися зі свого завдання. Чи був потрібний цей державний примус на те, щоби сьогодні вносити закон із предложеним змістом у віднесенні ПЗУВ. На мою думку найкоротша дорога, то знесення Повшехного Закладу Взаїмних Обезпечень і привернення права повстання приватних обезпечень від вогню. Це буде найкраще до розвязання.

Супроти цього предложений закон не відповідає інтересам дрібного рільника й ремісника. Домагаємося цілковитого уморення податкових і убезпеченевих залеглостей для дрібного рільника й ремісника, бо це є единий доцільний спосіб розвязання цього питання.

—o—

Декретами хоче припинити залізн. катастрофи.

МОСКВА. ПАТ. Новий комісар комунікації Каганович видав розпорядок, приказуючи повести рішучу боротьбу зі залізничими катастрофами у СССР. Головна причина катастроф лихий стан залізниць і недбайливість службовиків.

Підчас численних катастроф минулого року згинуло дуже багато осіб, кілька тисяч було ранених. 7.000 льокомотив і 64.000 вагонів у катастрофах розбились або є знищені.

—o—

З половини дороги до Льондону вернувся до Німеччини.

ЛЬОНДОН, 21. 3. ПАТ. Британський амбасадор повідомив своє міністерство закордонних справ, що Рібентроп відлетів до Льондону і тому офіційні кола потвердили вістку про його подорож до столиці В. Британії.

Одначе вчора пополудні виявилося, що Рібентропа нема в Льондоні. В половині дороги до Льондону Рібентроп одержав радіотелеграму від канцлера, щоби завернув з дороги і вернувся до Мінхену.

Політичні кола здогадуються, що канц. Гітлер вислав Рібентропа з доповідною мін. Саймонові, що Німеччина годиться негайно вернутись до Ліґи Націй. Колиж канц. Гітлер довідався, що Франція заняла непримирне становище і спрямовує цілу справу до Ліґи Націй, велів припинити акцію за поворотом Німеччини до Ліґи Націй.

Шарварки новим тягарем для селян.

У середу 20. березня ц. р. радив сойм далі над новими податковими законами і новелями до кількох податкових законів.

Пос. Польковський здав справу із проєкту новелі до закону про шарварки, яка передбачує збільшення чинитьб, безплатної праці селянства при будові доріг.

Пос. З. Пеленський остерігав перед обложенням селянства новими тягарами. Збільшення шарварків уважає новою панщиною. Посол пригадав відомі події, до яких дійшло в ліському повіті в 1932. р. при обкладанні селянства новими шарварками при будові доріг. Проти проєкту новелі виступали теж інші посли з опозиції. Підчас голосування сойм приняв новелю до згаданого закону і декілька податкових законів.

Нові кредити Франції на розбудову летунства.

ШИРОКА ДИСКУСІЯ ПРО РЕОРҐАНІЗАЦІЮ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.

ПАРИЖ, 21. 3. ПАТ. Парляментарні кола запевняють, що міністер летунства звернеться до парляменту за кредитами 1.600 міліонів франків на військове летунство. Кредити підуть у першу чергу на розбудову бомбовозів.

На вчорашнім засіданні сенату відбулася довша дискусія над реорґанізацією військової служби. Прем. Флянден у довшій промові мотивував необхідність пропонованих змін. Неспокій Франції, після одностороннього рішення німецького уряду, збільшився. Запевняв, що Франція за останніх 15 років зробила дуже багато, щоб погодити і зблизити оба народи. Одначе згода не може спиратись на перекручуванні правди і на легковаженні договорів справедливости. Світ давно вже видав свій присуд, хто викликав війну. Неправда, буцім то Німеччина після 4 і пів року війни склала зброю і війни не хотіла.

РОЗБРОЄННЯ ФРАНЦІЇ.

Далі премієр запевняв, що Франція зменшила свої збройні сили до половини, а час військової служби від трьох років до одного. Містоту своєї военної фльоти зменшила з 760.000 тон до 550.000 тон. Так само було з летунством. Проте Німеччина запевняє далі, що є загрожена. Від кого? Тому Франція відкликується до Ліґи Націй в імя справедливости тих слабих народів в Европі, яких істнування загрожене. Франція доволі сильна, щоб могла оборонитись сама. Не дозволимо, щоби політика сили запанувала над політикою миру. Франція, В. Британія та Італія поведуть спільну акцію. Премієр візвав усіх французів, щоби обеднали свої сили для добра батьківщини. Не можна легковажити ніякої пропаганди проти нашої армії і батьківщини. Вкінці запевнив, що небезпеку вдасться зліквідувати і тоді запанують право та справедливість. Сенат 236 голосами проти 2 висловив довіря за його політику.

Вибух у фабриці.

ПАРИЖ, 21. 3. ПАТ. Авас повідомляє з Москви, що вчора в одній фабриці наступив сильний вибух. 16 осіб тяжко ранених.

За масове членство в „Просвіті“.

Пресова конференція в „Просвіті“ дня 20. березня 1935. в справі масового членства.

В середу вечором (20. березня п. р.) відбулася в салі засідань „Просвіти“ заходами Президії Т-ва конференція представників української незалежної преси в справі заініціованої широко „Просвітою“ акції за масовим членством. В конференції взяли участь представники „Діла“, „Нового Часу“, „Нової Зорі“, „Нашого Прапору“, „Мети“, „Свободи“, „Народньої Справи“, „Нашого Лемка“, „Неділі“, „Нови“, „Кооперативної Республики“ і „Відродження“.

Наради відкрив голова Т-ва **д-р І. Брик**, що привитав представників преси і зясував завдання конференції. Обширний реферат про започатковану вже акцію за масовим членством у „Просвіті“ виголосив секретар Т-ва **М. Дужий.** Вся акція, що має характер ударника, йде під гаслом придбати „Просвіті“ сотні тисяч членів до ювилейного року „Просвіти“, себто до 1938 р., коли то мине 70 років від її заснування.

Над рефератом вивязалася дискусія, що мала наскрізь діловий інформативний характер. Представники преси поставили цілу низку запитів **(пп. Топольницький, д-р Стецюк, д-р Парфанович** та інші), на які давали відповіді голова **д-р І. Брик, ред. В. Мудрий,** референт **М. Дужий** та **інсп. П. Петрик.** Всі учасники конференції поставилися прихильно до започаткованої „Просвітою“ акції і тим самим задеклярували цій акції повну моральну підтримку в пресі. Конференція тривала дві години.

—o—

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаімних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скоре і без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моему бл. п. братові Миколі Сітницькім проф. у Перемишлі.

Скора й акуратна виплата обезпеченої суми уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові найширшим кругам української суспільности.

ІВАН СІТНИЦЬКИЙ.

З польської преси.

„Втрачений час і втрачений труд“.

У „Бюлетині Польско-Українськім“ з 17. ц. м. коротка редакційна вступна стаття (без наголовку) старається підвести біланс цієї соймової сесії в погляду польсько-українських відносин і доходить — слушно — до дуже сумних висновків. Згадує промову голови д-ра Дм. Левицького та міністра Косцялковського і їх відгуки в українській та польській пресі.

„Остаточний біляс — буджет без українських позицій і голосування галицьких українців проти буджету, поденервований тон преси, погіршена атмосфера для якоїнебудь виміни думок, необрахованих для мас, втрачений час і втрачений труд...“

Аналізуючи причини такого стану автор добачує їх у різниці вдач польських та українських провідників, у методі то „підтягати“ проблему до надто нереальних теорій, то знову „знижувати“ її до надто простих рецепт, та у браку відваги робити — найпростіші речі. Кінчається стаття таким уступом:

„Добігає до кінця соймова сесія і кінчиться каденція IV. сойму Річипосполитої — без полагодження української справи, при завогнених відносинах, повних взаємних претенсій, жалів і анімозій. Однак справа не кінчається, бо це справа життя двох народів, що істнують без огляду на устроєві і політичні зміни. Кому на серці лежить справа унормування відносин польсько-українських, той повинен без жалю прощати знову один закінчуваний період польського парляментаризму і з тої свідомости черпати віру, що та проблема буде розвязана без огляду на долю якихнебудь інших поважних проблем державного життя, бо розвязаною мусить бути“.

„Два конґреси“.

У тому самому числі того самого часопису Вітолд Пражмірський інформує про два конґреси — Всеукраїнський Національний Конґрес та задуманий націоналістичний конґрес в Америці, — підкреслює значіння Всеукраїнського Конґресу як вияву волі і настроїв краєвого громадянства і політичної еміґрації та звертається з такими порадами під адресою своїх польських земляків:

„...Цілому українському громадянству мусимо сьогодні виразно сказати: признаємо ваш постулят незалежної української держави, признаємо, що „Україна мусить бути свобідною“, але в теперішніх умовинах не створить вам держави хочби найдальше йдуче наше „признавання“. Бо поперше це не залежить лише від Польщі, і подруге історія не знає випадку, щоб великий самостійний державний орґанізм повстав інакше, як тільки у періоді великих міжнародніх перемін, яких уміле використання буде залежне від волі і підготовки українців. І тією підготовкою є мівок, довірілий до ведення державного корабля і вишкіл у громадянській праці.

Однак заки блисне світанок для українців, українське громадянство в Польщі повинно здати собі виразно справу, що живе у польській державі. Та з другого боку Річпосполита не може жадати від українського громадянства одностороннього обовязку льояльности, нічого в заміну не даючи. Коли держава хоче звязати з собою національну меншину, то повинна старатися, щоби тій меншині було в ній добре. Тимчасом мабуть не треба доказувати, що українське громадянство в Польщі має чимало незаспокоєних культурних і господарських потреб, які може задовольнити лише держава. І щойно *тоді можна буде говорити про співпрацю обох громадянств: польського й українського* (підкреслення оригіналу. — Прим. Ред.). Ми, поляки, повинні зрозуміти, що ставляючи так часто нашим співгромадянам-українцям вимогу льояльности і кидаючи їм гасло співпраці, ми повинні спершу створити умовини, при яких та співпраця буде лежати у власному інтересі самих українців. Інакше, як і досі, наш поклик лунатиме без відгуку...“

Після того автор звертає ще увагу на виїмково пригожий момент для польської конструктивної національної політики.

„Польському громадянству, до якого належить ініціятива, і польській владі не вільно того моменту пересочити...“

Як бачимо з зацитованих уступів — погляди автора належать до тих рідких у польській публіцистиці — справді розумних і тверезих думок.

Троцькісти про протиукраїнську політику Сталіна.

Виходить віднедавна у Лодзі неперіодичний часопис „Цо далей?“. Це орган троцькістів, себто комуністичної опозиції до нинішнього совітського режіму. Для некомуністів, які не орієнтуються докладно у внутрішніх комуністичних спорах, полемічні статті того часопису досить цікаві. Нічого й казати, що до тверджень троцькістів, як до кожної опозиції, яка передовсім старається здобути собі популярність і союзників, треба підходити з найвищим застереженням.

Це торкається передовсім величенької статті якогось А. Лінського „В українській справі“. Із зацитованої цілої низки подій із внутрішнього українського життя видно, що автор орієнтується в українських справах непогано. Очевидно, нас цікавить більше його становище до подій на Совітській Україні та засадничий підхід до українства.

Нинішню совітську національну політику автор осуджує дуже різко. Він пояснює її нерозумінням сталінівців „чистого комунізму“, зрадою заповітам Маркса і Леніна і т. д. До тих заповітів, які автор питує з державних сов. діячів, належить також боротьба з російським націоналізмом, який відштовхує неросійські маси (робітників і селян) від співпраці з пролетаріятом російським. Однак сталінівці забули про це:

Сталінівці, замісць скермувати головний вогонь проти великоросійського шовінізму, головним своїм ворогом оголосили український націоналізм. Це має свої причини, які походять з самої сути сталінізму. Совітська бюрократія відграває в національній ділянці, як у кожній іншій ділянці внутрішнього сов. життя, подвійну ролю: поступову і реакційну. Поступовість сталінізму в національній ділянці полягає на тім, що він мусить берегти здобичей жовтня для шоблених передтим національностей — мусить підтримувати розвиток культури для кожної національности, тісно звязаний з соцялістичним будівництвом і загальним культурним зростом народів СССР. З другої сторони вона мусить нищити і гнобити те, що є найбільш суттєве в національній ділянці: свобідна творчість мас, їх ініціятива і самостійність. Саме те, що найістотніше в національній ділянці (і в кожній ділянці совітського життя) стоїть у яскравій суперечності зі сталінізмом і тому він мусить кожну спробу критики супроти „ґенеральної лінії“ оголошувати як „контрреволюцію“, а на українському терені боротьбу з партійною опозицією сталінівська бюрократія утотожнила з боротьбою з націоналістично-куляцькою контрреволюцією...“

Після переповідження кількох таких яскравих прикладів боротьби з тією „контрреволюцією“, автор ствержує:

„...Не підлягає найменшому сумнівові, що ані Скрипник, ані Шумський не були агентами фашизму і т. д., так само, як те, що Зіновєв і Каменев не мали нічого спільного з Гітлером чи Мусолінієм. Шумський став „націоналістом“ і „контрреволюціонером“ від тої хвилини, коли не хотів капітулювати, коли проявив гарт і відвагу протиставитися навіть „ґеніяльному“ Сталінові. А з такою опінією їхалось у 1928. році дуже далеко і то навіть безплатно. Сьогодні вже й на такій подорожі заощаджується...“

Автор наводить — досить вірно — факти про наслідки такої протиукраїнської політики на Сов. Україні: повна ліквідація совітських впливів серед українського громадянства в Галичині і на Волині, безголовля в КПЗУ і врешті ліквідація КПЗУ. І доходить до таких висновків:

„...Чим швидше зростатиме опозиційний рух на терені СССР, тим швидше будуть розпорошуватись чорні хмари націоналізму над Сх. Галичиною і Волинню, а остаточне їх розпорошення прийде тоді, коли совітський пролетаріят при підтримці міжнародного пролетаріяту, розпаленим залізом випалить бюрократичну нарість на совітському організмі. Українські маси зрозуміють тоді, що не Москва гнобить „українську кольонію“, як брехливо твердять українські націоналісти, але що сталінізм гнобить і давить всіх тих, що змагають до визволення Совітів з-під його панування. Що існують дві Москви: пролетарсько-марксистівська й інтернаціональна Москва — і Москва бюрократична і реформістична. Москва, визволена від сталінізму, житиме у братерській згоді з Совітською Україною і спільно з нею працюватиме над здійсненням соціялістичних держав Европи...“

Лихо в тому, що автор „забув“ згадати про деякі дрібнички. А саме: що червоні війська сунули в рр. 1917—20 не під проводом „сталінівців“, але за панування Леніна і Троцького і що воюючий комунізм здійснювали на Україні ці два останні комуністичні вожаки, руйнуючи до тла все, що мало українську фірму. І що в оцінку „братерської згоди“ троцькістичної Москви з Україною може повірити хіба такий повний ідіот, який повірив би нпр. в недавню заяву Льва Троцького, що він, Лев Бронштейн-Троцький, творець большевицького терору, — осуджує тероризм! Цинічна комедія і більш нічого, — і московський протиукраїнський імперіялізм однаковий у сталінівців чи у троцькістів, — у практиці вони нічим не різняться.

—o—

Кріваве віче на Мадярщині.

Шість осіб убитих.

БУДАПЕШТ, ПАТ. В Андроед дійшло до кривавих сутичок між жандармами і населенням. Кандидат партії дрібних хліборобів скликав віче, на яке сам не приїхав. Тому влада хотіла віче розвязати, але юрба не дозволила і напала на жандармів. Підчас стрілянини пять осіб убили, одна жінка померла по дорозі до шпиталю, одна тяжко ранена. Влада веде слідство; виїхав туди міністер внутрішніх справ.

—o—

Пісок засипав управні поля і хати.

НЮ ЙОРК, 21. 3. ПАТ. Над стейтами Канзас, Оклягома і Небраска буревій засипав масами піску великі простори управних піль та мешкальні доми. Підчас бурі не можна було віддихати. Тому побоюються, що багато осіб вдусилося. Влада взивала через радіо залишитись по хатах і позатикати двері та вікна подушками і коцами.

Німеччина відкинула теж протест Італії.

БЕРЛІН, 21. III. ПАТ. Італійський амбасадор Церутті відвідав нині мін. Нойрата і передав йому ноту Італії з протестом проти нарушення Німеччиною військових обмежень версайського трактату. Мін Нойрат заявив, що протест мусить відкинути, бо постанов версайського договору не виконали інші держави, які його підписали і дотепер не розброїлись.

Німеччина займе Мемель.

Кореспондент римського щоденника „Ляворо Фашіста" повідомляє з Ковна, що Німеччина рішила заняти місто Мемель з округою після закінчення розправи проти націонал-соціялістів у Мемелі. Райхсвер як пробоєві відділи займе мемельську округу. Німецькі кола здогадуються, що цей військовий похід не зустріне спротиву в Европі та обмежиться до місцевого конфлікту. У Східній Прусії зосереджено 40 батальйонів піхоти, 14 батерій легких і 9 батерій тяжких гармат, 12 ескадрон кінноти, 2 ескадри бомбовозів, одну ескадру розвідчих літаків та два полки танків.

Німеччина відкинула франц. протест.

БЕРЛІН, 21. 3. ПАТ. Французький амбасадор Франсоа Понсет відвідав нині міністра закордонних справ фон Нойрата, якому передав ноту Франції з протестом проти закону про збільшення німецької армії. Мін. Нойрат приняв ноту і звернув увагу, що обоснування протесту французьким урядом не бере під увагу дійсного стану. Тому Німеччина мусить відкинути протест. Розмова тревала дуже коротко і мала наскрізь формальний характер.

В МІСЯЦІ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ СВЯТ.

Кілька думок під увагу організаторам свят у честь Шевченка.

Березень — це місяць, у якому ввесь український нарід, без огляду на політ. погляди й переконання, шанує память Шевченка. Декуди такі свята влаштовують ще й у квітні, або навіть пізніше. На цьому місці хотілиб ми вказати на деякі промахи й недотягнення організаторів Шевченківських свят головно по містах, бо села до таких свят прикладаються з пієтизмом і з небрехливим ентузіязмом.

Писав уже хтось давніше в „Ділі", як то колись приготовлялося громадянство до Шевченківського свята, з яким пієтизмом чекало і йшло на саме вже свято. Учасник свята тоді переживав найкращі хвилини свого життя, свято врізувалося в його душу й лишалось нерідко найкращим спомином.

Змінились часи, змінились і люди. От станьте з боку, щоб вас ніхто не бачив, та обсервуйте ту людську масу на салі. Один витягає щораз-то годинник, інший зіває із „зацікавлення", ще інші балакають собі свобідно, молодші „романсують" по кутках і т. д. і т. д. І те все на салі, коли на сцені йде програма Шевч. свята. І як тут говорити про зрозуміння Шевч. свята, коли більшість громадян бере участь у такому святі тому, „бо випадає"?

Або таке: Чи не дивно вам, коли бачите, як про балеві сукні чи які там фраки старається громадянство довго-довго перед якось забавою, як тою забавою живе кілька тижнів перед і кілька тижнів по забаві — і як рівночасно те саме громадянство байдуже, нерідко з відразою ставиться до чогось путнього, до чогось потрібного й конечного? У нас до чогось поважного треба ще людей часами змушувати моральною пресією — без того ніяк не йде! Надто довго ми коримось лиш перед авторитетом сили, та ще й переважно чужої. Історія нас такими виховала, але на цеж ми тепер жиємо і промахи наші спостерігаємо, щоб їх нарешті позбутись.

Організують у нас Шевченківські свята передовсім, як знаємо, читальні Т-ва „Просвіти",

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ.

Ескапада на „Сонце".

— Мешкати на краєчку „великого Львова" має теж свою принаду — заявляю всім, відколи мешкаю на городецькім або на т. зв. „ґрукду".

Вікна нашого дому виходять на підміські поля, що заступають богаті вистави крамниць у середмісті. У літку наша вистава як перед балевим сезоном. Міниться селединово-срібна лямівка у сині шовкові очка з волошок, а на ній веде як клямра дискретно кинений червоний мак. На диво всі ті барви годяться із собою та навіть „Трудові" творять повну гармонію тонів. Пізно укладається зелений транспарент бараболяних у блідо-ліля зірки бараболяного квіту. Овес хвилює як золотий креп-марокен з нокиненим рожевим тюлем. А нивки капусти як вразки футра для окраси жіночої сукні, незвичайного у свому фіолетно-зеленому колірі. Взимку на нашій виставі піль красуються готові моделі плащів зі білої вовни, букле або гладкі, деколи перетикані брокком, з лискучими поясками доріг, з непомітними швами стежок та стежинок і з нелеким ліском замісць коміра з дорогого чорносріблистого футра.

По другім боці городецька рогатка. Рано чути, як протяжним скрипом позіхають трамваї, виїзджаючи з реміви на цілоденні гулі по місті, як тяжкою ходою ідуть і минають себе сірі постаті передміських робітників, як верескливо кричать перекупки на недалекому базарі: — Dać? Dać? Jarzynki za pięć groszy! dać?

Чуже передмістя. Хто не має міста, не може мати поняття і до передмістя. Тому й у Львові воно не наше. Чужі нам його типи, обичаї, рухи, говірка, пісня, танці. Львівська „поезія передмість" не українська, та воетаки цікава, своєрідна. Але ми її не знаємо і нею не цікавимося, хоч це теж екзотика, часом майже така, як Юнан-Фу.

У великих столицях впали вже на добру думку, щоб своєрідною поезією передмість приманювати чужинних і своїх гостей до забавових льокалів. Зумисне утримують їх в апашівському стилі. З успіхом використовує в останньому часі це середовище примітивних, але щирих і наївних душ та великих пристрастей — кіно. Нічим іншим як піснею і гумором львівського передмістя звойовує собі щонеділі слухачів радія бавальний Тонько і Щепко.

Мешкаю недалеко „Сонця". Ближче, якби здавалося, ближче, як обчислили всі астрономи, бо пішки — три хвилини ходу.

Називаємо це „Ескапада на Сонце": жінка бере старий плащ і берет, я залишаю дома портфель, натягаю на очі кашкет. Навіть не треба брати з дому доброго гумору, вистарчить трохи цікавости і дружнього серця до людей, всіх рівних перед Богом і перед тим, що кожний для себе вважає за красу.

Самітна нафтова ліхтарня заблукала на ріг вулички і дивиться боязкими, прижмуреними очима у непевну темінь ночі. Як переходите попри неї, мусите оглянутися. Болотнистою вуличкою перескакуючи через калюжі, вигулькнете нараз на корзо: Городецьку. Маленькі крамнички, шиночки із заслоненими вікнами. Гармонія і скрипка вибігають з дверей і скачуть по вулиці у дивних вихилясах. А по другім боці яскравий сніп електричного рефлектора освітлює червоний, облуплений мур довгого, партерового дому без вікон, що виглядає на колишній заїзд. Дві ошклені шкатулки з фотосами, напис над дверми і гурма малих „лапсердаків" перед входом говорять пророчисто, що це звукове кіно-ревія „Сонце".

Невелика, низька саля повна однорідної передміської публики. Тут передмістя відпочиває і бавиться. Горнуться до себе на двох кріслах Янек і Марися, сяє з утіхи завадіяцьке обличчя Антка з червоною хусткою на шиї, захоплено ділиться враженнями цілий „родинний круг" шановного майстра Копитка, а під самим екраном гаморять „пентаки".

На низькім екрані, від якого болить карк і терпне хребет іде сензаційна кримінальна фільма. Щось під смак публики. Живчик салі напружений, темперамент не видержує і знаходить вияв у окликах, зітханнях, часом у щирім, розкотистім сміху. Стара фільмова стяжка миготить дощем рисок, але це не шкодить. Гірше вже при звукових фільмах польської продукції, що не мають написів. Лихий апарат передає розмови лиш якби далекий шепіт, і акції зовсім не розуміти. Тоді нетерплячий голос кричить на цілу салю до ділича, що конає на екрані і сповідається силам з таємниці свого життя: — Głośniej! Otwieraj, psia krew, jadaczkę, bo nic nie słychać!

Тайна успіху „Сонця" це ревія. Є тут свої Марлени Дітріх, Ордонка, Шевеліє і навіть своя Франціска Ґаль. Але це неправда, що Стефця наслідує Марлену; це Марлена колись у найліпших своїх фільмах наслідувала таку саму Стефцю, захриплу спадаючу зірку передміського тінгель-танглю. Це Шевальє вчився у цього замерстинівського трубадура у коротковних штанах ставити перші кроки танцю апаша. Тут стоїмо при джерелах його мистецтва.

Одні краще, інші слабше. Не перечимо, що читальні „Просвіти" потрібують грошей, і то конечно. Та коли будемо з Шевч. свят робити ярмарки, на які треба до салі, як до бочки оселедців, напхати якнайбільше людей, щоб тільки каса була повна, — то краще замість таких свят робім якісь забави, фестини чи що там, але не зневажаймо памяти нашого Генія, не зражуймо тих, які як слід розуміють ідею Шевч. свят, які на Шевч. свята йдуть з добровільного обовязку, а не тому, „бо випадає". І то кожного року те саме й те саме...

Чиж то вже дійсно так тяжко зректися організаторам Шевч. свят охоти набити касу за всяку ціну, чиж не можуть на місце слова „дохід касовий — матеріяльний", поставити: „дохід моральний передовсім"?! І чи не час почати Шевч. свята влаштовувати імпозантно, з ентузіязмом, з солідною підготовою, як на це заслужив собі своїм життям наш національний Пророк? Не будьмо в справах чисто ідейних матеріялістами-купцями, не торгуймо тим, чим торгувати не лицює!

Богдан Ліськевич.

Франція домагається надзвичайного засідання Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 21. 3. ПАТ. Французький уряд вложив демарш у ґенерального секретаря Ліґи Націй покликуючись на заяву німецького уряду про збровіння Німеччини і на заяву мін. Ґерінґа у справі летунства. На думку французького уряду Німеччина ще є членом Ліґи Націй та обовязана виконувати договори. Тому французький уряд просить скликати Раду Ліґи Націй на надзвичайне засідання.

Кола Ліґи Націй здогадуються, що Рада Ліґи Націй зійдеться на засідання щойно 4. або 5. квітня ц. р. бо тепер відбудеться нарада В. Британії, Франції та Італії. Засідання не може відбутися перед подорожжю мін. Саймона до Берліна і мін. Ідена до Варшави та до Москви.

Зразок скечу:

Ніч. На розі вулиці жебрак без ноги. Під ліхтарнею стоїть вуличниця. Обоє захриплими голосами співають про злидні свого життя. Заявляється сутенер, мужчина у пальті з піднесеним коміром. У розгарі сварки і бійки за гроші душить дівчину, забирає гроші і втікає. Над передміським заулком — ніч. Над трупом вуличниці нахилився безногий жебрак. Серед авдиторії голосно потягають носами.

Акробатичні танці незрівняно виконує худа, сорок-літня жінка, і товстий високий мужчина зі „слідами краси". Шансонетка останнього ансамблю має ноги як кольони і відразу здобула симпатії публики. Танцює і співає сентиментальні танґа. Після другої строфи субтильно впадає в рефрен і співає з нею, нахиляючись меланхолійно то в один бік то в другий: „**A bałałajka gra...**"

Клю програми: на сцені комічний пісенькар, „гость" з „**Batiarówki**". — „**Serwus bracie! Kiedy ci wypuścili? Hulaj, bracie na zamek, bo tu kanar ki na pasztety chodzą.**"

О, такого прозуміння і захоплення серед авдиторії позавидував би і сам Кепура.

— **Dawaj! Syp jeszcze! Dawaj!**

Такі вражіння дає нам наша ескапада на „Сонце". Виходимо і глибоко вдихаємо свіже повітря. Це потрібне. Приносимо собі із „Сонця" до нашої хати на передмісті трохи блох (це трапляється теж і в інших кінах) та трохи найщої, щирої, молодої веселости. Трохи чару незнаних країн людського життя і душі. Є в них щось таке, що за два тижні, коли по блохах вже слід і спомин пропаде, хочеться знову піти туди.

Українське жіноцтво робить підсумки своєї праці.

ЗАГ. ЗБОРИ ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК У ЛЬВОВІ.

(Звідомлення.)

ПОПОЛУДНЕ ПЕРШОГО ДНЯ НАРАД.

Ціле пополудне 20. п. м., в якому заг. збори СУ почалися, заняла дискусія над відчитаними до полудня звітами поодиноких референток Гол. Виділу з праці за 2 мин. роки. Дискусією проводила голова т-ва і зборів пос. Мілена Рудницька.

Зміст дискусії був дуже ріжноманітний. Більшість делеґаток ділилися з заг. зборами досвідом з своєї праці на місці та здавали звіт з тієї праці. Про це говорили Пеленська (Жовква), Хоптякова (Рогатин), Цяпкова (Городок), Дорожинська (Угнів), Лехнюкова (Камінка Стр.), Белейова (Тисьмениця), Заяцівна (Сколе), Кордубова (Тернопіль) й ін., причому дискутантки або хвалилися успіхами, або жалілися на байдужість місцевої інтеліґенції й молоді. Декілька делеґаток жалілося на те, що „Просвіта" в їх округах робить перешкоди праці СУ (Мончинова з Золочева, Рублева зі Станиславова і ін.), з другого боку були делеґатки, які хвалили „Просвіту" за допомогу у їх праці на місцях (Мизюкова з Белза, Фурович з Болехова, Дорожинська з Угнева, Вальчикова зі Сокаля, Белейова з Тисьмениці, Заяцівна зі Сколього). Обговорювали теж делеґатки справу організації міщанок, що успішно переведено в Угнові (Дорожинська), Теребовлі (Мохнацька), Коломиї (Кузьмівна) та що слабша в Бучачі (Гринева). Делеґатки радили закладати для підсилення організації курси трикотарства, вишивок (Мохнацька), для сільських господинь (Куликова), для неписьменних (Кордубова), чайні в ярмаркові дні по містах, що не тільки відтягають селян від коршми та є прибуткові (дуже добра Рогатин та Станиславів), ґалянтерійні крамниці (Гринева), курси для поодиноких виділових та діловодства (Вальчикова, Хоптякова), що успішно були переведені у Сокалі та Рогатині, врешті курси для нар. мистецтва, але були й голоси, щоб головною працею СУ була самоосвіта, отже реферати, голосні читання і т. д. (Туркевич зі Львова). На перешкоди у праці на місці з боку радикалів жалілася Білозор з Коломиї, з боку молоді, а навіть жінок священиків Стасів з Миколаєва, з уряду — Дорожинська з Угнова. Серед тих голосів був цікавий голос дел. Томашівської з Копичинеччини, жінки священика, яка заявила, що релігія одне, а орг. дисципліна друге і про це говорити нема що. Делеґатки чванилися теж успіхами жіночої акції у виборах до гром. рад (Станиславів — 3 радні та 5 заст., Коломия 4 радні та 3 заст.), хоч декуди ця акція не мала успіху (Угнів). Багато часу присвячено видавничим справам: Від Гол. Виділу вимагали видати підручники трикотарства та кравецтва (Куликова), популярну орґ. літературу (Білозор), звернути більш уваги на „Світ Молоді", який повинен стати органом доросту СУ, „Жіночу Долю" та „Жіночу Волю" (Кузьмівна); від органу „Жінка" вимагали делеґатки більш ідеольоґічних статтей та фахових інструкцій (Кузьмівна, Вальчикова), але й висловлювали йому признання (Хоптякова). Говорили теж про збірку фондів на „Жіночу Долю" (Белейова), про потребу дитячих бібліотек (Вальчикова), платних інструктурок, орґ. спеців (Волощакова), окреме обличчя бібліотек кружків СУ (Волощакова) та конечність якнайтіснішого звязку СУ з торговельними і пром. українськими станицями, зокрема з кооперацією (Білевич зі Самбора). Делеґатка Перемишля Бобелякова вимагала засновувати якнайшвидше філії СУ у Мостиськах, Добромилі, Ярославі, де жінки цього домагаються. Було теж декілька голосів про госп. потреби села: Ратичева з Рогатина радила анґажувати бідних жінок до вишивок та продавати їх опісля у купелевих оселях, Парова з Яворова апелювала до делеґаток, щоб займилися акцією допомоги Яворівщині, Гринева з Бучача просила допомоги дітям емігрантів у перемиській захоронці та дітям Полісся. Одинокі дискутантки-селянки, Чинило (Підберізці) та Пазій (Пуків) заявилися за співпрацею СУ з усіми установами, бо тільки в цьому є завдатки успіхів праці СУ.

Щодо поїздки делеґаток СУ на Конґрес Міжнар. Союзу Жінок у Царгороді, то делеґатки заявлялися за конечністю роздобути на ту ціль гроші. Залужна з Золочева пропонувала навіть засновувати окремий фонд на пропаґанду СУ за кордоном.

До зудару у дискусії прийшло іноді, коли дел. Лотоцька зі Знесіння поставила закид до „Труду", чому робота суконь у цій школі така дорога, а платні робітниць такі низькі. П-і Залізнякова пояснює, що „Труд" удержує школу, яку сам оплачує. Лотоцька доказує цифрами, що платні є такі низькі (50 сот. 1 зол. денно), а робота суконь така дорога (25—30 зол.) й тому не всі можуть що станиво відтримувати.

ВИБІР КОМІСІЙ, ПРИВІТИ Й ВІДПОВІДЬ „ПРОСВІТИ".

Ще перед дискусією прийняли збори внесок *Захарківни* з Перемишля на вибір Комісії Матки та Резолюційної Комісії. Збори вибрали: До Комісії-Матки Шіпановську, Луцеву, Рублеву, Дорожинську і Щуровську, до Резолюційної Комісії — Кононенко, Струтинську, Терпилякову, Вальчевську й Хоптякову.

Підчас дискусії забрала голос п-і *Навчкова-Холодна* з Варшави, що передала Заг. Зборам привіт від Союзу Українок-Еміґранток, вказуючи на спільний шлях та спільну мету обох організацій. Збори приняли привіт сильними оплесками.

Теж підчас дискусії відчитала голова Зборів пос. М. Рудницька листа з привітом від Уляни Кравченко, що викликав бурхливі оплески. Збори передають у свою чергу оплесками привіт жіночій Письменниці-Піонірці.

Частині дискутанток відповіла п-і *Н. Селезінкова*, заявляючи, що філії СУ у Борщеві та Мостиськах вже організуються та доказуючи, що успіх організації міщанок лежить у тім, щоб не робити ріжниць між ними й інтеліґентками.

Нарешті у дискусії забрав голос представник „Просвіти" *дир. Семен Магаляс*, який заявив:

„Не хотів би я, щоб зі Зборів виніс хтось вражіння, що „Просвіта" шкодить роботі СУ. „Просвіта" дала почин до жіночої організації, жін. секції при „Просвітах" існують вже для того, щоб прийшов СУ і взяв це жіноцтво у свої орґ. рямці. Конкуренції тут бути не може. „Просвіта" ставиться дуже прихильно до праці СУ. Інциденти треба ліквідувати на місці. Яка може бути суперечність у праці, коли ми маємо одну мету, коли пливемо до одного моря?" (Сильні оплески).

СЕНЗАЦІЯ ДВОХ ДОКУМЕНТІВ

Сензаційною точкою дискусії був виступ представниці Марійського Т-ва Молоді у Львові, *п-і д-р Янович*. Д-р Янович запропонувала Зборам СУ, щоб статут доповнити точкою про релігійні справи, якої у ньому брак. Пред. *Рудницька* вважає, що таке доповнення — це зміна статуту та що п-і Янович некоректна і нетактовна, коли як делеґатка чужої установи бе у статут іншої організації — основну річ кожного т-ва. Статут виготовляла комісія СУ чотири роки дуже докладно і прикро, що аж тепер того статуту хтось чіпляється.

Справжню сензацію на Зборах викликує інструкція Інституту Католицької Акції, яку предсідниця відчитує і в якій за підписом д-ра Дзеровича проюнується та доручається священикам впливати на делеґаток у справі зміни статуту по думці п-і Янович. „Ми — кінчить предс. — за мудрі, щоб ходити на шнурку д-ра Дзеровича". Збори відповідають на це бурхливими оплесками. Предс. говорить далі: „Янович покликується на резолюцію ЖК, що визнає релігію основою життя. Але на Жіночому Конґресі винесено теж резолюцію про релігійну толеранцію. Та тут ходить про що інше. Маю ще другий документ. „Нову Зорю", де п-і Тишинська пише (читає): „Союз Українок має перестати бути конґльомератом жінок ріжних переконань". Ні пані! Ми саме хочемо бути таким конґльомератом!"

Рішучу відправу голови Заг. Зборів п-і Янович приняли приявні бурхливими оплесками й великим вдоволенням, бо вже перед Зборами було відомо, що до інциденту у тій справі прийде.

Дискусія над звітами скінчилася в год. 8 вечором.

Негайно після цього у сусідніх до Жовтої Салі кімнатах „Бесіди" був приготований чай для делеґаток з краю та преси. На чаю було дуже багато приявних, а за солодкими пампушками, тортами й чаєм йшла далі жвава розмова на теми Заг. Зборів, Союзу Українок та його праці. На чаю було багато селянок.

На цьому скінчився перший день Заг. Зборів пентаґлі нашого жіночого руху.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД.

Другий день нарад Заг. Зборів Централі „Союзу Українок" почався в четвер 21. ц. м. в год. 8. рано заупокійним богослуженням за померших членів Т-ва. Це богослуження відправив у каплиці Трьох Святих Волоської Церкви о. Дужницький, причому каплиця була набита делегатками з головою т-ва та виділом на чолі. Серед приявних було багато селянок, деякі з них причащалися.

КІЛЬКІСТЬ ПРИЯВНИХ І ГОСПОДАРСЬКЕ ЗВІДОМЛЕННЯ.

В год. 9.30 почалися дальші наради Заг. Зборів. Саля, як вчора, повна делегаток, нарадами проводить пос. Мілена Рудницька. Як нас повідомили зі Секретаріяту Зборів, вчора на нарадах було приявних 176 делегаток (108 від Філій і 68 від Кружків), 21 членів Гол. Виділу, 16 делегаток від 11 інших жіночих організацій з правом голосу, 30 гостей, 5 представників центр. установ та 5 представників преси — всіх приявних 276.

Наради другого дня почалися звітом господарської секції СУ, який прочитала голова секції п-і *Анна Палій:*

Секція намагається піднести економічний рівень нашого жіноцтва 1) допомогою у влаштуванні курсів хатнього господарства і 2) співпрацею з Сільським Господарем. Щодо 1, то секція веде реєстр фахових інструкторок, яких, на жаль, запотребовувано мало. Всетаки зах. секції відбулося у звітовому часі 49 куховарських і 25 триботарських курсів, 18 курсів крою шиття, 5 курсів вишивок, 3 курси рукавичок, 2 — штучних цвітів, 1 — коронок, разом 103 курси. Щодо 2) то зі Сільським Господарем, до якого Ради входять 2 члени виділу СУ, зладна йшли переговори, хто має вести вишкіл жіночої молоді на селі. Остаточно вирішено, що цю справу слід передати СУ і до С. Г. принято у тій справі референтку д-р Кононенко, яка цю справу від СУ у згоді з С. Г. веде. Щодо будови сільсько-госп. школи для дівчат, то думка вести таку школу в Угерцях та Коршеві перепала. Обговорювано засновування такої школи у фундації бл. п. Фолиса у Скнилові, але вона до цього не надається. Остаточно вирішено, що цю фондацію треба продати й купити окремий обєкт під сільсько-госп. школу для дівчат, бо ця справа пекуча і справу цю треба прискорювати.

З черги реферат виголошує п-і д-р *Кононенко,* референт для сільсько-госп. справ СУ. Провідні думки його такі:

В селянці треба виховати свідоме розуміння своєї праці. Вона мусить подбати за найкращу якість своїх продуктів, про переорганізацію свого домашнього господарства та про технічну підготовку до своєї праці. За все це має взятись СУ співпрацюючи з С. Г., що вже багато в цій справі зробив. Філії СУ мають у цій справі співпрацювати з філіями С. Г., намітити спільний шлях та найти дорогу до сіл, де нема ні СУ ні С. Г. Очевидно, працею тією кермуватиме окрема центральна комісія. Навчання сільського жіноцтва мусить бути теоретичне та практичне, головно курсами, що вже відбуваються й тепер, рахуючи при цьому головно на місцеву фінансову спроможність. Централя буде в тій справі видавати вказівки так щодо пляну праці, як і самих курсів, а теж конкурсів. Дбатиме теж про фахових інструкторок, що булиб очевидно можливо найкращі.

В дискусії над обома рефератами забирали голос: Весоловська, Шепаровичева, Туркевичівна, Малкова, Дорожинська, Парова, Хоптякова, Зеліванкова, Скочдополь, Кисілевська, Білоозор, Бобелякова, Мадера, Хрусть, Ковальчукова і Цапкова. Всі дискутантки визнавали курси та кращий вишкіл сільського жіноцтва за незвичайно важну справу, бо на селі кріва в господарство треба покращати та відмічували загрозу для орг. жіноцтва з боку польських курсів, що диспонують фондами й інструкторками і силоміць пхаються на село.

(Наради тревають далі.)

•

НОВИЙ ВИДІЛ СУ.

Головою т-ва — пос. Мілену Рудницьку, членами Виділу — Марію Білякову, Лідію Горбачеву, І. Гаврищаківну, Ол. Каштанюкову, Марію Колтунюкову, Харитю Кононенко, С. Корінціввну, Ніну Селезінкову, О. Кисілевську, М. Мрицівну, М. Мудрикову, А. Палієву, Евгенію Храпливу та Ол. Шепаровичеву, заступниками членів Виділу — І. Гургулевну, Н. Макарушкову, С. Мельникову, В. Яцкевичівну, М. Рогожу і О. Джиджору. До Контр. Ком. вибрали Заг. Збори Е. Макарушкову, Ір. Луневу та Дарію Пісецьку, заступниками їх К. Любомирович та О. Лукашевську.

Збори скінчилися в год. 6.25 вечором національним гимном.

Кріваві заворушення селян.

УЖГОРОД, 21. 3. ПАТ. В околицях Межелаборець дійшло в останніх днях до крівавих заворушень. „Русский Народний Голос" подає так хід подій:

Повітове староство, до якого звернулись журналісти за перепустками, щоб виїхати на зревольтований терен, заявило, що не бере відповідальности за безпеку журналістів. Дороги до збунтованих сіл обставили густо жандармами. Старшини місцевих станиць кажуть, що безпосередньою причиною заворушень була податкова екзекуція в одного селянина. Юрба станула в обороні селянина і вдаремнила екзекуцію. На другий день мало відбутися віче аґрарної партії у селі Чертіжнім. Селяни побили делеґатів партії і не допустили до віча. Юрба окружила касарні жандармів, вибила камінням всі вікна і через кілька годин не дозволяла жандармам вийти надвір. Тоді теж впали перші стріли. Командант жандармерії зі села Гуменне пішов зі своїм відділом на допомогу, але юрба селян заступила дорогу в Габурі. Дійшло до стріляниниї, підчас якої ранили 15 жандармів. Селяни мали мабуть скорострілли. В обох селах жандарми опанували положення, арештуючи 60 осіб. Більшість винуватців утікла. В околиці є кількасот жандармів, загрожені села окружені кордоном.

——о——

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Подяка видавництву У. З. Енциклопедії.** Відділ Укр. Цен. Комітету у Львові щиро дякує видавництву У. З. Е. за щедрий дар повного комплету свого видання на „Велику Льотерію", улаштовувану У. Ц. К. в добродійних цілях. — Голова відділу: полк. **О. Кузьмінський.**

— **Коли будуть шкільні ферії?** Педагогічні кола займаються справою літніх ферій у школах. Устійнений перед двома роками вакаційний час від 15. червня до 20. серпня стрічається серед батьків і вчительства з різкою критикою та далекосяглими застереженнями. Навіть куратори прихиляються до цієї думки на недавному зїзді у Варшаві, заявляючись за приверненням літніх шкільних ферій в часі від 30. червня до 3. вересня. Рішення в цій справі залежить від міністра освіти.

— **Плямистий тиф.** В Олеську і Підгірцях пов. Золочів ствердженo кільканацять випадків занедужань на плямистий тиф. Санітарна влада повинна недопустити до поширення цієї пошести.

— **Суспільна акція вчительства.** Вчительські організації предложили шкільній владі низку постулятів щодо участи вчительства в суспільній акції. Вчителі підкреслюють, що праця одночасно в кількох ділянках увійшла в моду. Багато вчителів надсилає цілі гори звітів з праці в ріжних суспільних організаціях. Не здають собі з того справи, що це свідчить про них радше відємно, ніж додатно, бо поважна праця в кількох організаціях нараз є неможлива. До цього нездорового явища причинився натиск шкільної адміністрації, що домагається від учительства суспільної діяльности в ріжних ділянках. Учительство просить, щоби шкільна влада приняла за правило, що вчителя, який справді працює в одній суспільній організації не можна від неї відривати і приневолювати до одночасної діяльности в іншій ділянці. Зачувати, що шкільні інспектори одержать у цій справі відповідні інструкції. Все те торкається очевидно праці в польських організаціях, бо українське вчительство, що пробувало працювати в українських суспільних організаціях, поробило тільки сумні досвіди.

— **Чого не вільно адвокатам.** Згідно з постановою головної адвокатської палати адвокатам не вільно вести у власнім імени зарібкового підприємства або належати до явної або командитової спілки, не вільно вести чужого зарібкового підприємства в характері управителя, займати в чужому зарібковому підприємстві якогонебудь іншого становища (впр. прокурента, урядовця, службовця), а також у чужому рільному господарстві. Адвокатові не вільно також належати до управи акційної спілки, спілки з о. п. або до дирекції банку, одначе він може бути членом надзірної ради або ревізійної комісії, не входячи прицьому в характері постійного делегата до управи. Такі постанови торкаються кооперативи, хоч адвокат може бути членом управи кооперативи під умовиною, що не буде брати в ній винагороди. Всі ті обмеження не торкаються участи в управі фондацією, що має суспільний характер. Адвокат не може бути платним представником фахової організації, покликаної до оборони або заступництва інтересів торговлі або промислу.

— **Хто виграв на льотерії.** У нинішньому тягненні клясової льотерії впали виграні на такі числа: 10.000 зол. на ч. 103009, 114363, 146609, 171333. 2.000 зол. на ч. 37857, 181675. 1.000 на ч. 175893. 500 зол. на ч. 54744, 57822, 90912, 95568. По перерві: 20.000 зол. на ч. 155742. 10.000 зол. на ч. 116072. 5.000 зол. на ч. 17173, 68096. 2.000 зол. на ч. 22107, 26599. 1.000 зол. на ч. 27491, 112751. 500 зол. на ч. 56477, 107575, 115089, 125776, 127869, 167656, 183383, 184479.

— **Львівська хроніка.** На залізничому дворці Львів-Клепарів 39-літній робітник Карло Щудло дістався між два вагони і згинув під колесами, які відтяли йому голову. — У Львові находяться в обігу фальшиві 10-і 5-золотівки, що вагою, звуком і формою майже не ріжняться від правдивих.

— **Братанок б. еспанського короля у Скільщині.** Альфонс Бурбон, братанок бувшого еспанського короля Альфонса, був у Скільщині, де в добрах баронів Ґредлів вполював ведмедя.

— **Краєва хроніка.** Кравця Мойс Вальтера з Ходорова суд засудив за отроєння дитини на 5 літ вязниці, його жінку на 3 роки. — У дрогобицькому нафтовому басейні замкнули кільканацять пекарень з причини санітарних відносин.

— **Фальшива Тетяна.** Рівенська поліція арештувала в пиварні Вегрихта „жінку" в кожусі, спідниці й хустці. Коли казали їй роздягнутися, то виявилося, що це Трохим Ковальчук, знаний і карний хатній злодій. Навіть його жіноча одіж, походила з крадіжи. Нещаслива „Тетяна" помандрувала до вязниці.

— **Великі зловживання** викрито в міському заставничому заведенні у Варшаві. Спеціяльна Комісія, зложена з бухгальтерів, ствердила, що зловживання сягають до 100.000 зол. До судової відповідальности потягнуть шістьох урядовців, що м. і. оцінювали фальшиво застави. — В Н. Санчі арештовано М. Шахета за спроневірення 60.000 зол. на шкоду місцевого товариства жидівських купців. — В Познані арештовано Станиславу Зрвенску за співучасть у спроневіренні 400 тисяч зол., якого допустився її чоловік, куратор одного американського маєтку.

— **Скарб у вербі.** В селі Конажині на Кашубах стяли на днях на приказ війта стару дуплаву вербу, що росла над ставом. Дерево зложили на шкільному подвірю і порубали. Коли розлупали один кусень пня, зі середини випало 20 старих німецьких срібних монет з подобою цісаря Вільгельма І. А коли заглянули до шкільної печі, де згоріла часть дерева, знайшли коло 4 кг. стопленого срібла і золота. Вістка про відкриття скарбу у вербі порушила все околичне населення, а на місці, де стяли вербу, почали збиратися люди й шукати за дальшими скарбами.

— **Політичне вбивство.** У Славянську на Україні селяни вбили шефа політичного відділу Коровіна, що займав визначне становище і вів гостру акцію за знесення індивідуальних селянських господарств. Понатим Коровін був одним з провідників організації безбожників.

— **Летунська комунікація понад Тихий океан.** Американське повітреплавне товариство приступає до виповнення останнього звена постійної летунської комунікації довкола світа, а саме до злуки обох берегів Пацифіку летунською лінією з посередніми стаціями в Гонолюлю, на безлюдних досі островах Мідвей і Вейк, на острові Ґуам, де є стація американського підводного каблю та військова станиця, врешті в столиці Філіпінських островів Манілі, звідки буде влаштована злука з китайською летунською лінією, що належить до того самого товариства. Заки ті стації будуть викінчені, зроблять спроби вдержати постійну летунську комунікацію поміж Сан Франціско і Гонолюлю (поверх 3.000 км.), де є вже велике військове летовище.

— **Летунська катастрофа.** В бельгійськім Конго знайшли останки розбитого літака, яким відбував подорож генеральний губернатор французької приріжникової Африки, Ренар, з жінкою та залогою, зложеною з 5 осіб. Всі пасажири разом з пільотом і механіком згинули в катастрофі.

— **Ріжні вістки.** В місті Ліюго, 200 км. на схід від Мукдену згоріло 835 домів. Пожежу спричинили комуністи. — Японський корабель „Чару-Мару" дістався біля Сапоро на підводні скелі і затонув. Погибло 19 осіб із залогою.

— **Жінки на вагу.** Магометанське населення острова Кипру має оригінальні погляди на естетичність жіночого тіла й оцінює його не на основі стрункости й гармонії ліній, але на основі ваги. Худощаву кандидатку до подружя цінують там найбільше на тисяч франків, а затеза товсту, відповідно тяжку доньку родичі можуть дістати 5 до 6 тисяч франків. Взагалі в таких випадках гроші не грають ролі. Не диниця, що турецькі родичі на Кипрі не позволяють своїм донькам управляти спортів і добре їх відживляють. Для них панна тяжкої ваги творить маєток.

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

Осиування наукової секції при філії Т-ва „Просвіта" у Раві Руській. З кінцем 1934 року повстала при філії Товариства „Просвіта" в Раві Руській наукова секція, що має на меті пізнати всесторонньо равський повіт і зберігати та переховувати памятки нашої культури, давньої і сучасної. Отього важкого свого завдання не може секція виконати виключно власними силами. Тому то звертається з горячим проханням до всіх установ і громадян, кому дороге все, що наше, щоб помогли їй у наміреній праці. А завданням секції зберегти й переховати в нашій музейній збірні все, що відноситься до природи, життя й культури равського повіту. Секція збирає: старі книги, народню ношу, хатню обстанову господарське приладдя, взори народнього орнаменту на дереві, камені і тканинах, вишивки, гафти, килими, глиняні посудини, металеві вироби, писанки, святочні витинанки та йорданські хрестики всякі предмети і вироби камінної доби напр. камінні сокири, камінні ножі, ростинні та звіринні скаменілости, дальше старовинні образи (ікони) мальовані на дошках полотні або вишивані на сукні чи на тканинах, всякі рисунки світлини (фотографії), різьби, скла, стару зброю, старі гроші металеві і паперові, памятки світової війни, памятки визвольної війни, відзнаки цивільні й військові, зокрема У. С. С. і У. Г. А., печатки, почтові марки і таке інше. Крім того задумує секція осиувати архів старих актів усяких товариств та комітетів, завязаних для спеціяльної ціли що вже покінчили свою діяльність та осіб, що були діяльні в равськім повіті, переховувати їх особисті папери і фотографії або портрети. Також задумує заложити підручну бібліотеку з книжок потрібних для вище згаданих цілей — з виключенням випозичування книжок до дому і хоче заложити в спеціяльно зарезервованих кімнатах наукову робітню-читальню, де міг би всякий, у першій мірі член секції, користати з бібліотеки і матеріялів секції. Секція приїйматиме всякі річи: 1) на власність даром, 2) на власність в дорозі купна в міру фінансової спроможности, 3) в переховання (депозит) з обовязком звороту на домагання і згідно з бажанням складаючого, 4) відомости та інформації, де такі річи находяться (у яких осіб чи установ), що з яких-небудь причин не хотілиб чи не моглиб їх секції передати — для вдержання їх в евиденції та вказування інтересованим місць їх переховання в цілях наукового використання. Секція урядує в домівці філії „Просвіти" в Раві Руській (дім Кооперативного Банку „Віра") і там можна дістати потрібні виснення. Вкладка члена секції 50 сот. м сячно. Провід секції: Іван Кунців, Корн. Целевич, Евген Божик, Богдан Осідач.

ТЕРНОПІЛЬ.

Академічні вечорі в Тернополі. Академічні вечорі-виклади Богословського Наук. Товариства у Львові започатковано тепер у нашому місті заходом Марійського Т-ва Пань. У цьому сезоні є передбачених 6 таких викладів. Започаткував ті вечорі виклад о. декторa д-ра И. Сліпого на тему „Віра й Наука" в неділю 17. п. м. Зацікавлення цим викладом було величезне — присутніх у салі „Української Бесіди" до 200 осіб з усіх кругів громадянства. Найближчої неділі (24. III.) матиме виклад о. д-р Г. Костельник на тему: „Джерела атеизму".

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ У ВІДБИВАНЦІ.

В найближчих днях відбудуться у Львові змагання у відбиванці, що їх організує У. С. С. в змаганнях, що починаються в суботу 23. и. м. в салі Сокола-Батька, братимуть участь: фінелісти минулорічних змагань Плай, Сокіл-Батько II, тимчасові Сокіл IV., У. С. С. К. і Черник, а також Сокіл-Батько I, учасники Олімпійської Сокола-Батька, Сокіл V. і інші. Змагання заповідаються дуже цікаво.

ФІЛІЇ К. Л. К.

Довідуємося з кругів Карпатського Лещетарського Клюбу, що найактивнішою філією не є філія К. Л. К. у Станиславові, як мильно подано у рефераті інж. Ю. Старосольського на ювилейному вечорі і потім у пресі, тільки більш активними є сільські філії, як у Ворохті, Космачі і т. д. У найближчому часі буде поданий до відома точний звіт з діяльности поодиноких філій, так, що всі читачі могтимуть самі оцінити, котра з філій К. Л. К. проявляє найбільшу активність.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЛІТОПИС НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ЗА РІК 1934. Неперіодичне видання Союзу прихильників Національного Музею. Львів, 1935. Зміст: Від Редакції; митр. Андрей Шептицький: Про вагу і значіння музеїв; Привіт новій кураторії Нац. Музею; еп. Іван Бучко: Заклик Союзу Прихильників Нац. Музею; Ол. Архипенко: Національне мистецтво; Ма: Микола Гоголь; Аннунціята; Про людей і мистецтво; Про талант мистця; Лист із Парижа; Доля й недоля мистця; І. Свєнціцький: Звіт управи Націон. Музею за 1934 р.; В. Децикевич: Фундаційний статут; Пожертви америк. українців на цілі Нац. Музею від 1920 — 1934 р.; Інші жертви. Стор. 24.

МАТЕРІЯЛИ ДО БІБЛІОГРАФІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПЛАСТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ. Склав скавт М. Д. Козицький. Зредагував П. Зденко. З нагоди вистави українських пластових видань у Празі 13. — 24. лютого 1935, влаштованої Видавництвом „Український Пласт". — Прага — 1935. Стор. 24. Друковане на циклостилю.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 22. III. год. 7·30 веч. Ювилей Володислава Рачки. „Любощі".

Субота, 23. III. год. 8·15 веч. Концерт фільгармонії. IX. Симфонія Бетовена.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 22. III. год. 7·30 веч. „Подружній четв".

Субота, 23. III. год. 7·30 веч. „Подружній четв".

Кіна.

АДРІЯ: „Невидний чоловік".
АПОЛЬО: „Для тебе співаю" (з Ів. Кепурою).
АТЛЯНТИК: „Нові люди" (Пісня о щасті).
ВАНДА: „Остання цариця".
ГРАЖИНА: „Молодий ліс".
КАСІНО: „Весела вдова" оперетка Легара (з Мор. Шевальє та Мекдональд).
КОЛІСЕЙ: „Злодій сердець", ревія „Хай живе старт".
КОПЕРНИК: „Петрусь" із Фр. Ґаль і „Фліп і Флеп у країні забави".
МАРУСЕНЬКА: „Прапор волі" і комедія.
МІРАЖ: „Щойно вчора".
МУЗА: „Весняний вальс", „Твої уста говорять неправду".
ПАКС: „Історія св. Тереси від Дитятка Ісус".
ПАЛЯС: „Вероніка". (Франціска Галь).
ПАН: „Світ належить до тебе" Грета Ґарбо.
РАЙ: „Дочка ген. Панкратова".
СВІТ: „Останній отаман Апенцов", Переслідувані люди".
СОНЦЕ: „Бунт молоді" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Римські скандали" (Еді Кантор) і ревія „Хочу з паном у Запонапіи".
УТІХА: „Примиль в обличчі смерти".
ХИМЕРА: „Прапор волі", „Бастер Кітон як годинникар".

Закордонне радіо.

Пятниця, 22. березня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 22·25 Концерт (муз. сп.), 14·00 Форт., 17·30 Спів (Мунтеану, тенор), 19·30 Завтрішні пробоєвики, **Прага** (470,2) 17·00 Концерт, 19·10 Саксофон, 19·30 Спів, 20·35 Симф. концерт, **Париж** (1648) 13·35 Розривкова музика, 21·00 Пісоньки, **Білгород** (437,3) 18·30 Оп. арії, **Берлін** (356,7) 18·30 Пісні Вольфурта (Вольф-Лінген сопр.), 21·35 Концерт, 22·30 Бах: Середньовічна пісня, **Гамбург** (331,9) 21·15 Пісні й муз., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 17·30 веселі та поважні пісні, **Кельн** (455,9) 10·45 Шуман — Шопен (сп., форт.), 16·00 Весн. концерт, 17·50 Маловідомі Шубертові пісні, 23·00 Генделеві твори (орк., сп.), **Ляйпціґ** (382,2) 13·10 Інстр. квартет, 17·20 Сучасна муз., **Будапешт** (550,5) 12·05 Тріо, 18·15 форт., 19·30 Опера, 22·35 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·40 17·05 Легка музика, 13·25 Тріо, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Субота, 23. березня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 17·25 Концерт, 14·00 Спів, 15·15 Хор, „Свинопас" авд. на осн. Андерсена, 16·55 Пісні, 18·05 Вчимся народніх пісоньок, 20·00 У темпі маршу (сп., муз.), 21·40 Степами й левадами (сп. муз.), **Братислава** (298,8) 17·15 Словацькі нар. пісні, **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття (поезії для дітей), **Мор. Острава** (269,5) 20·00 „Жак" (Бетельштудент) оп. Мілєкера, **Прага** (470,2) 15·55 Концерт військ. орх., 17·05 Форт., **Париж** (1648) 13·15 Концерт, 16·00 Для дітей, 21·00 Кабарет, **Білгород** (437,3) 13·15 Нар. мельодії, 16·00 Оп. і югосл. музика, 21·45 Сп. ресітал, **Атльона** (531) 20·30 „Марта" оп. Фльотова, **Берлін** (356,7) 18·20 Жіль Верн будиться, 19·00 Солісти, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 Весела танц. музика, **Кельн** (455,9) 12·00 Концерт, 16·00, 20·10 Вес. концерт, 18·20 Серенада ч. 11. ес-дур Моцарта, **Ляйпціґ** (382,2) 20·10 „Яблука" (Свято яблуні) оп. И. Штравса, **Будапешт** (550,5) 12·05, 22·10 Циг. музика, 20·20 Оперетові мельодії, **Міляно** (168,6) 11·30, 19·00 Легка музика, 20·45 Популярні пісні, **Рим** (420,8) 13·00 Легка музика, 17·10 Солісти.

Львівське радіо.

Пятниця, 22. березня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Концерт, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·00 Популярна музика з гр. пл., 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 15·45 У Пратері знову цвітуть дерева (муз., спів), 16·30 Листи від дітей, 16·45 Сп. ресітал Збоїнської-Рушковської (сопр.) у супр. форт., 17·00 Виховання: Бунт молоді, 17·15 Смичк. квартет, 17·40 Авд. для хорих, концерт, 18·10 Театр Уяви: „Юлій Цезар" Шекспіра (фрагм.), 18·30 Рекл. концерт, 18·45 Легка музика з гр. пл., 19·15 Репортерів день, 19·25 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Концерт мандолиністів, 19·50 Актуальний фейлетон, 20·00 Турист. поранок, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт, 22·30 Рецитації поезій, 22·45 Великолістні науки, 23·05 Сальонова музика з гр. пл.

Субота, 23. березня 1935.

6·30 Ран. авд., 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Моцарт, Крайслер, Шуберт із гр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·00 Концерт гармоністів, спів, 13·45 Польська морська торговля, 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 14·00 Легка музика з гр. пл., 14·45 Джезова орх., 15·3. „Семова" (фрагм. із Б. Павловича, „Острів св. Катерини", 15·45 Книжечка з образками для чемних дітей, 16·30 Технічна скринька, 16·45 Спів у супр. форт., 17·00 Примонастирська оседля „Льонд", 17·10 Найновіші гр. пл., 17·50 Природнича гутірка, 18·00 Театр Уяви: авд. для дітей „Малий Боб і великий Морган", 18·30 Огляд видавництв, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Самі мазурки (форт.) Мусорґський, Лядов, Скрябін, 19·15 Про магічного льв. левика, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·25 Концерт на цитрі, 19·50 Актуальний фейлетон, 20·00 Камер. вечір у муз. родині, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 У 250-ліття уродин Баха — концерт, 22·00 Реклям. концерт, 22·10 На веселій львівській хвилі, 23·05 Легка музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·25—5·28 зол.

Нім. марка 1·95—2·05, фр. франки 34·80—35·10, шв. франки 171·50—172·00, фунти стерлінги 25·20—25·50, австр. шілінги 99·00—100·00, чеські корони 21·50—21·90, рум. леви 32·00—35·00, ліри 44·00—45·00.

Золото: Доляри 8·87—8·90, Франки фр. 33·90—34·30 Дукати 81·00—81·60, Корони 35·60—36·20, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·35, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	Підволочиська від—до	Львів від—до
Пшениця одноп.	17·25—17·50	
Пшениця збірна	16·25—16·50	
Жито збірне	13·00—13·75	
Ячмінь одноцідний	12·75—13·25	
Ячмінь на млино	11·75—12·00	
Овес збірн. зам.	12·75—13·25	
Конюш. чер. вільна від кан.	125·00-150·00	
Мука пш. I. А.	31·00—31·50	
Мука пш. I. Б.	29·00 29·50	
Мука пш. I. Ц.	27·00—27·50	
Мука пш. I. Д.	26·25—26·75	
Мука пш. II. А.	24·00—24·50	
Мука пш. II. Ц.	23·50—24·00	
Мука пш. II. Д.	21·00—21·50	
Мука пш. II. Е.	19·00—19·50	
Мука пш. II. Ф.	19·00—19·50	
Мука пш. II. Г.	18·50—19·00	
Мука пш. III. А.	13·50—14·00	
Мука пш. III. Б.	12·00—12·50	
Мука пш. разова	18·00—18·50	
Мука житня I. кат. до 55%	22·75—23·25	
Мука житня I. кат. до 65%	21·75—22·25	
Мука житня II. к. ситк. до 70%	14·00—14·50	
Мука житня раз. до 95 %	16·50—17·00	
Мука житня посл. понад 70%	13·25—13·75	
Висівки житні	8·50— 8·75	
Висівки пшен. гр	10·00—10·25	
Висівки пшен. сер.	9·75—10·00	
Висівки пш. міякі	10·00—10·25	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 21. березня п. р. кооперативная платня за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко магазин	2·50 зол.
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·20—2·25 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло слаба, на молоко і сметану вдержана, на яйця зниж-ова.

Маслосоюз повідомляє, що від 21. березня п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

		за 1 кг.
Курята		2·50 зол.
Молоді кури	I. кл.	1·00 „
Старі „	„	0·80 „
Підгодов. качки	„	1·10 „
„ індики	„	1·10 „
„ індички	„	1·25 „
Пантарки	„	1·25 „
Молоді голуби за пару		0·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Діловий Комітет Всестудентських Вечерниць складає щиру подяку Всім тим ВП. Паням і Панам та Установам, які морально чи матеріяльно причинилися до вдатного переведення Вечерниць у дні 7. III. 1935 р. За мило несподіванки щиро дякуємо ВП. П. Суховерській та Студентському Хорові Ревелерсів „Евгена".

Подяка. Отсим складаємо сердечну подяку Їх Екселенції Митрополитові Кир Андреєві за батьківську опіку, нашим меценасам: д-рові Вол. Старосольському і д-рові Сам. Підгірському за оборону, а Світлішому Ректоратові і товаришам питомцям за ласкав молитви в часі 11 місячного перебування у вязниці до апеляційної розправи. Тимотей і Володимир Процюки.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.